Облікова картка дисертації

I. Загальні відомості

Image not found or type unknow

Державний обліковий номер: 0823U100210

Особливі позначки: відкрита

Дата реєстрації: 10-04-2023

Статус: Захищена

Реквізити наказу МОН / наказу закладу:

II. Відомості про здобувача

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Данилейко Ольга Василівна

2. Danyleiko Olha V.

Кваліфікація:

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Вид дисертації: доктор філософії

Аспірантура/Докторантура: так

Шифр наукової спеціальності: 035

Назва наукової спеціальності: Гуманітарні науки. Філологія

Галузь / галузі знань:

Освітньо-наукова програма зі спеціальності: Не застосовується

Дата захисту: 07-04-2023

Спеціальність за освітою: Філологія

Місце роботи здобувача: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

III. Відомості про організацію, де відбувся захист

Шифр спеціалізованої вченої ради (разової спеціалізованої вченої ради): ДФ 26.001.381

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

IV. Відомості про підприємство, установу, організацію, в якій було виконано дисертацію

Повне найменування юридичної особи: Київський національний університет імені Тараса Шевченка

Код за ЄДРПОУ: 02070944

Місцезнаходження: вул. Володимирська, буд. 60, м. Київ, 01033, Україна

Форма власності:

Сфера управління: Міністерство освіти і науки України

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

V. Відомості про дисертацію

Мова дисертації:

Коди тематичних рубрик: 16.21.33, 16.31.01

Тема дисертації:

1. Бінарна концептосфера "Війна" і "Мир" у період гібридної війни: когнітивний і прагматичний аспекти

2. The Binary Conceptual Sphere of "War" and “Peace” in the Age of Hybrid Warfare: Cognitive and Pragmatic Aspects

Реферат/анотація:

1. Дисертаційна робота присвячена дослідженню російськомовної бінарної концептосфери «Війна» і «Мир» у період гібридної війни Росії проти України в аспекті історії становлення концептосфери та її сучасного стану. Бінарна концептосфера «Війна і Мир» – складне лінгвоментальне утворення, що характеризується яскраво вираженими понятійними, сенсорно-рецептивними, образно асоціативними ознаками та складає опозитивну пару. Серед підходів, що дозволяють найбільш повно відбити її змістове наповнення та відтворити складну структурну організацію, знаходяться когнітивний (сигніфікативний та фреймовий) та прагматичний із залученням експериментальної верифікації одержаних результатів. Використана методика концептуального аналізу розкриває особливості еволюційної трансформації російськомовної бінарної концептосфери «Війна» і «Мир» у площинах профанної та міфопоетичної мовних картинах світу носіїв

російської лінгвокультури, відтворює особливості концептуалізації уявлень про війну та мир носіями російської лінгвокультури та українцями. Залучення діахронно-синхронного підходу увиразнює холістичну модель трансформації уявлень про війну та мир у діапазоні від архаїчних міфопоетичних та профанних до сучасних уявлень про її сутність. Доведено, що сучасна гібридна війна, яку веде Росія проти України, заґрунтована на системі архаїчних міфопоетичних домінант, а зміщення модусу війни з фізичного в інформаційний та віртуальний обумовлюється розвитком вершинного імені гіперконцепту «Війна», що проглядається в історичній перспективі. Настанова представити холістичне уявлення про становлення бінарної концептосфери «Війна» і «Мир» та визначити її проспективну спрямованість визначає напрямок дослідження: від реконструкції первісних значень вершинних імен гіперконцептів «Війна» і «Мир» в етимологічних та історичних словниках та словниках мови міфу, до фактів сучасної мови з урахуванням особливостей розвитку мовної системи періоду гібридної війни. У першому розділі «Дослідження бінарної концептосфери “Війна” і “Мир” під час гібридної війни» проаналізовано сучасні українські та зарубіжні лінгвістичні розвідки, присвячені вивченню мови війни та мови миру, зокрема в аспекті гібридної війни Росії проти України. У другому розділі «Бінарна концептосфера “Війна” і “Мир” в етимологічних, історичних, діалектних лексикографічних описах» схарактеризовано особливості семантичної мотивації вершинних імен гіперконцептів «Війна» і «Мир» через лексикографічне опрацювання вершинних імен концептів в етимологічних, історичних та діалектних словниках. У третьому розділі «Бінарна концептосфера “Війна” і “Мир” у різнотипних лексикографічних описах XX-XXI ст.» визначено особливості функціонування гіперконцептів «Війна і Мир» у профанній та міфопоетичній (явлених, зокрема, у художньо-літературній та паремійній) мовних картинах світу російського етносу через лексикографічне опрацювання їх вершинних імен у різнотипних тлумачних словниках, словниках синонімів та антонімів, словниках художніх образів, словниках мови міфу та асоціативних словниках. У четвертому розділі «Бінарна концептосфера “Війна” і “Мир” під час гібридної війни» представлено спорадичні спостереження над мовними явищами у період гібридної війни Росії проти України. Окрім того, представлено результати вільного асоціативного експерименту на стимули «Війна», «Гібридна війна», «Війна в Україні» та «Мир в Україні», які зафіксували особливості осмислення цих феноменів українцями та росіянами станом на 2018 рік. У п’ятому розділі «Когнітивна метафора в структурі бінарної концептосфери “Війна” і “Мир”» схарактеризовано актуальні метафоричні моделі (антропоморфну (включно з соціоморфною, сенсорною та артефактною), природоморфну, хронотопічну та сакральну) зі сферою-джерелом «Війна» і «Мир» в українському російськомовному медіадискурсі.

2. The thesis studies the Russian-language binary conceptual sphere of “War” and “Peace” in the context of Russia’s hybrid war against Ukraine and examines its evolution over time. The binary conceptual sphere of “War” and “Peace” is a linguistic and mental entity that is characterized by the distinct conceptual, receptive, and associative qualities. The comprehensive method, which most accurately portrays its content and complex structure, combines cognitive (significative method and frame modelling) and pragmatic approaches along with the experimental validation of the findings. The employed method of conceptual analysis has revealed the peculiarities of the evolution of the Russian-language binary conceptual sphere of “War” and “Peace” within the profane and mythopoeic (along with artistic and proverbial) world images imprinted in the minds of the carriers of Russian linguistic culture. The approach reveals a thorough model of the evolution of beliefs about war and peace, spanning from ancient mythopoeic and the profane views to present-day beliefs about their core. The conceptual sphere is examined from the standpoint of synchrony, diachrony, and their interaction. It has been established that Russia’s modern hybrid warfare against Ukraine is based on a set of mythopoeic dominants. The author states that the development of the current name of the hyperconcept of “War”, historically speaking, was driven by the shift from physical to informational and virtual forms of modern war. The desire to present a holistic view of the evolution of the binary conceptual sphere of “War” and “Peace” in its prospective orientation has determined the direction of the research: from the reconstruction of the original meanings of the hyperconcepts of “War” and “Peace” in etymological and historical dictionaries along with dictionaries of sacred language to the facts of modern language, taking into account the current peculiarities of its development. The first chapter, titled “The

Study of the Binary Conceptual Sphere of “War” and “Peace” in the Age of Hybrid Warfare,” examines contemporary Ukrainian and foreign linguistic academic works dedicated to the study of the language of war and the language of peace, particularly in the context of Russia’s hybrid war against Ukraine. The second chapter, titled “Binary Conceptual Sphere of “War” and “Peace” in Etymological, Historical, and Dialectological Lexicographical Descriptions,” characterises the semantic motivation of the names of the hyperconcepts of “War” and “Peace” in etymological, historical, and dialectological lexicographical descriptions. The third chapter, “The Binary Conceptual Sphere of “War” and “Peace” in Various Lexicographical Descriptions of the 20th and 21st Centuries,” determines the peculiarities of the evolution of the hyperconcepts of “War” and “Peace” in the profane and mythopoeic (manifested, in particular, in the artistic and proverbial) world image in Russian linguistic culture. The research focuses on the lexicographic description of the names of the hyperconcepts of “War” and “Peace” in various dictionaries, such as explanatory dictionaries, dictionaries of synonyms and antonyms, artistic dictionaries, sacred language dictionaries, and associative dictionaries. The fourth chapter, “The Binary Conceptual Sphere of “War” and “Peace” in the Age of Hybrid Warfare,” provides occasional observations of linguistic phenomena that emerged during Russia’s hybrid war in Ukraine. The author analyses the results of the free-associative experiment with the stimuli “War,” “Hybrid War,” “War in Ukraine,” and “Peace in Ukraine.” The fifth chapter, “Cognitive Metaphor in the Structure of the Binary Conceptual Sphere of “War” and “Peace,” distinguishes some relevant metaphorical models (anthropomorphic (including sociomorphic, sensory, and artefact), nature-morphic, spatiotemporal, and sacred) in Ukrainian Russian-language media discourse.

Державний реєстраційний номер ДіР:

Пріоритетний напрям розвитку науки і техніки:

Стратегічний пріоритетний напрям інноваційної діяльності:

Підсумки дослідження:

Публікації:

Наукова (науково-технічна) продукція:

Соціально-економічна спрямованість:

Охоронні документи на ОПІВ:

Впровадження результатів дисертації:

Зв'язок з науковими темами:

VI. Відомості про наукового керівника/керівників (консультанта)

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Слухай Наталія Віталіївна
2. Slukhai Nataliia V.

Кваліфікація: д. філол. н., 10.02.01, 10.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VII. Відомості про офіційних опонентів та рецензентів

Офіційні опоненти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Вільчинська Тетяна Пилипівна

2. Vilchynska Tetiana P.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.01

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Компанцева Лариса Феліксівна

2. Kompantseva Larysa F.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Рецензенти

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Снитко Олена Степанівна

2. Snytko Olena S.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.02

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

Власне Прізвище Ім'я По-батькові:

1. Материнська Олена Валеріївна

2. Materynska Olena V.

Кваліфікація: д.філол.н., 10.02.04

Ідентифікатор ORCID ID: Не застосовується

Додаткова інформація:

Повне найменування юридичної особи:

Код за ЄДРПОУ:

Місцезнаходження:

Форма власності:

Сфера управління:

Ідентифікатор ROR: Не застосовується

VIII. Заключні відомості

Власне Прізвище Ім'я По-батькові голови ради Корольов Ігор Русланович

Власне Прізвище Ім'я По-батькові головуючого на засіданні Корольов Ігор Русланович

Відповідальний за підготовку облікових документів

Реєстратор

Керівник відділу УкрІНТЕІ, що є відповідальним за реєстрацію наукової діяльності

Юрченко Т.А.